

ใบความรู้ เรื่อง แคว้นโบราณในดินแดนไทย(แคว้นลังกาสุกะ แคว้นศรีวิชัย แคว้นตามพรลิงค์)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ภูมิใจในท้องถิ่น
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง แคว้นโบราณในดินแดนไทย(แคว้นลังกาสุกะ แคว้นศรีวิชัย แคว้นตามพรลิงค์)
รายวิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๑๔๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

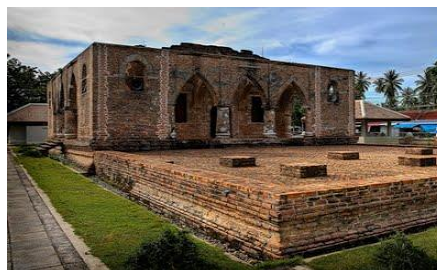
แคว้นลังกาสุกะ

ลังกาสุกะเป็นนครรัฐตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๗ เสื่อมสลายไปเพราะทะเลถอยห่างตัวเมืองออกไปทุกที จนผู้คนพากันทิ้งเมือง ข้าโดนน้ำท่วมโคลนถล่มทับตัวเมืองแทบหมด เชื่อกันว่าคนในหมู่บ้านกาแลจิน อ. เมืองปัตตานี ปัจจุบันคือผู้สืบเชื้อสายชาวเมืองลังกาสุกะ ที่เป็นลูกครึ่งชาวจีนกับคนพื้นเมืองที่ต้องทิ้งเมืองเก่ามาอยู่ในปัตตานี ลังกาสุกะเป็นนครรัฐที่โลกตะวันตกตระวันออกรู้จักกันแล้ว ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๗ เป็นเมืองท่านครรัฐยิ่งใหญ่สมัยโบราณในภูมิภาคนี้ แคว้นลังกาสุกะนี้ ถูกแคว้นพุนนังโจมตีในพุทธศตวรรษที่ ๑๑ แล้วกลายเป็นเมืองขึ้นต่อมา

แคว้นโบราณยิ่งใหญ่ที่เชื่อว่ามีส่วนที่คลุมไปถึงตอนเหนือมาเลเซีย เพราะพบสิ่งก่อสร้างโบราณ แบบเดียวกับที่พบในปัตตานี แกะริมฝั่งแม่น้ำบูจิงและป่าดงลาवास (ปากแม่น้ำลาवास) ในรัฐเคดาห์ เรียกว่า "เมืองโบราณยะรัง" เพราะซากเมืองเก่าพบที่ อ.ยะรัง ทั้งที่มีความเก่าแก่รุ่งเรืองมา เมืองโบราณที่กรมศิลปากรกำลังขุดแต่งอยู่ที่อำเภอยะรัง ในขณะนี้คือ ศูนย์การปกครอง แคว้นลังกาสุกะในเมื่อบันทึก ชาวอินเดียและชาวอาหรับเรียกเมืองนี้ว่า "ลังกาสุกะ" กับบันทึกของชาวจีนที่เรียก "กลาง หย่า ซู่ย" ล้วนระบุทิศทางและที่ตั้งตรงกันหมด

หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญของแคว้นลังกาสุกะ ได้แก่ เอกสารพื้นเมือง เอกสารจีนที่บันทึกโดยนักการทูตเทวรูป สลุปจำลอง โบราณสถานเมืองยะรังที่พบจังหวัดปัตตานี

ปัตตานีวันนี้คือ ดินแดนเกิดใหม่เมื่อทะเลถอยห่างฝั่งออกไปทุกที ลังกาสุกะเลยกลายเป็นเมืองภายในแผ่นดิน อยู่ห่างชายฝั่งทะเลในวันนี้เกือบ ๒๕ กม.

แคว้นลังกาสุกะ

แหล่งที่มา/อ้างอิง

<https://sites.google.com/a/thantong.ac.th/xanacakr-boran&phakh/xanacakr-langka-su-ka>

แคว้นศรีวิชัย

แคว้นศรีวิชัย หรือ แคว้นศรีโพธิ์ เกิดในปี พ.ศ. ๑๒๐๒ ก่อตั้งโดยราชวงศ์ไศเลนทร์ มีอาณาเขตครอบคลุมมลายู เกาะชวา เกาะสุมาตรา ช่องแคบมะละกา ช่องแคบซุนดา และบริเวณภาคใต้ของประเทศไทย โดยมีศูนย์กลางอยู่บริเวณจังหวัด สุราษฎร์ธานีของประเทศไทยในปัจจุบัน พื้นที่แคว้นแบ่งได้สามส่วน คือส่วนคาบสมุทรมลายู เกาะสุมาตรา และ เกาะชวา โดยส่วนของชวาได้แยกตัวออกไปตั้งเป็นแคว้นมัชปาหิต ต่อมาเมื่อแคว้นศรีวิชัยอ่อนแอลง แคว้นมัชปาหิตได้ยกทัพเข้ามาตีศรีวิชัย ได้ดินแดนสุมาตราและบางส่วนของคาบสมุทรมลายูไป และทำให้ศรีวิชัยล่มสลายไปในที่สุด

หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญของแคว้นศรีวิชัย ได้แก่ รูปหล่อสำริดพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร พระบรมธาตุไชยา พระพิมพ์ดินดิบสมัยศรีวิชัย และมีการพบศิลาจารึกภาษามลายูโบราณเกี่ยวกับแคว้นศรีวิชัยทั้งที่สุมาตรา และที่ วัดเสมาเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช และพบศิลาจารึกภาษาสันสกฤต เมืองไชยา ระบุว่าศรีวิชัยเป็นเมืองท่าค้าพริก ดีป्ली และพริกไทยเม็ด โดยมีต้นหมากและต้นมะพร้าวจำนวนมาก

พุทธศาสนาแบบมหายานเจริญรุ่งเรืองในแคว้นศรีวิชัย ประชาชนทางแหลมมลายูเดิมส่วนใหญ่นับถือ พระพุทธศาสนา แต่ก็พ่อค้าอาหรับ มุสลิมที่เดินทางผ่านเพื่อไปยังประเทศจีน ดังนั้นในเวลาต่อมาศาสนาอิสลามจึงได้เผยแพร่อไปยังมะละกา กลันตัน ตรังกานู ปาหัง และปัตตานี จนกลายเป็นรัฐอิสลามไป ต่อมาใน พ.ศ. ๑๕๖๘ แคว้นศรีวิชัย ได้ตกอยู่ใต้อำนาจและกลายเป็นส่วนหนึ่งของแคว้นมัชปาหิตของชวาใน พ.ศ. ๑๙๔๐

พระพิมพ์ดินดิบสมัยศรีวิชัย

แหล่งที่มา/อ้างอิง

- <https://th.wikipedia.org/wiki/ศรีวิชัย>
- ฐานข้อมูลบทความวิชาการ ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้า สุภัทราวดีดิลกกุล
- เสนีย์อนุชิต ถาวรเศรษฐ. สยามประเทศ ไม่ได้เริ่มต้นที่สุโขทัย. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ ๒ สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน, ๒๕๔๗. หน้า ๖๐, ๖๒. ISBN ๙๗๔-๙๐๖๔๐-๓-๘

แคว้นตามพรลิงค์

แคว้นตามพรลิงค์ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็น แคว้นนครศรีธรรมราช นั้น เป็นแคว้นโบราณที่มีมาตั้งแต่ก่อนสมัยพุทธศตวรรษที่ ๗ ตั้งอยู่บริเวณคาบสมุทรทลายู มีศูนย์กลางอยู่ที่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราชในปัจจุบัน มีอาณาเขตทางทิศเหนือถึงบริเวณจังหวัดชุมพรในปัจจุบัน ทิศใต้ครอบคลุมถึงบางส่วนของบริเวณตอนบนของประเทศมาเลเซีย และด้านทิศตะวันออก ตะวันตกจรดทะเลทั้งสองฝั่ง โดยฝั่งทะเลอันดามันถึงบริเวณที่เรียกว่าทะเลนอก ซึ่งเป็นบริเวณจังหวัดกระบี่ในปัจจุบัน

หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญของแคว้นตามพรลิงค์ จากการพบเมืองโบราณและวัตถุโบราณ บริเวณบ้านพระเวียง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช เช่น พระบรมธาตุเจดีย์จังหวัดนครศรีธรรมราช และศิลาจารึกตำนานห้องถิ่นจากเมืองไชยา(ซึ่งปัจจุบันตั้งอยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี) เอกสารจีน และประติมากรรมศิลปะอินเดียใต้

แคว้นตามพรลิงค์ มีกษัตริย์สำคัญคือ พระเจ้าศรีธรรมมาศกราช และ พระเจ้าจันทรภาณุ แคว้นตามพรลิงค์นี้เป็นเส้นทางการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์ ไปยังแคว้นสุโขทัยและดินแดนทั่วแหลมมลายู เนื่องจากแคว้นตามพรลิงค์กับศรีลังกามีความสัมพันธ์แบบบ้านพี่เมืองน้องมาแต่สมัยโบราณ

แคว้นตามพรลิงค์ มีเมืองรอง ที่สำคัญ อยู่ ๒ เมือง เมืองแรกคือ เมืองไชยา ตั้งอยู่ถัดไปทางด้านใต้ ศูนย์กลางอยู่ที่อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี กำเนิดขึ้นพร้อมๆ กับเมืองตามพรลิงค์ ในระยะแรกต่างเป็นอิสระ ไม่ขึ้นต่อกัน ต่อมาในยุคหลังเมืองไชยากลับขึ้นกับแคว้นตามพรลิงค์ในฐานะเมืองอุปราช และคงจะอยู่ในฐานะดังกล่าวเรื่อยมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เมืองที่สอง คือ เมืองสทิง คือ บริเวณโดยรอบทะเลสาบสงขลา จังหวัดสงขลาและพัทลุง ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับเมือง นครศรีธรรมราช ในสมัยอยุธยา เมืองบิรวาร ได้แก่ เมืองสิบสองนักษัตร ที่ปรากฏในตำนานเมือง นครศรีธรรมราช ซึ่งปัจจุบันตราสิบสองนักษัตร ได้เป็นตราประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่

ตราประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช

แหล่งที่มา/อ้างอิง

<https://th.wikipedia.org/wiki/อาณาจักรตามพรลิงค์>

<http://www.thaigoodview.com/library/contest๒๕๕๓/type๒/social๐๔/๐๔/Page๑.html>

https://www.baanjomjut.com/library/knowledge_of_encyclopedias/๑๗๙.html

http://www.sac.or.th/databases/inscriptions/inscribe_detail.php?id=๕๐๗